

De voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

Kenmerk
2023-0000053760

Bijlagen
1. Advies adviescollege NGT
over Artikel 3 Wet erkenning
Nederlandse Gebarentaal
2. Advies adviescollege NGT
over ouderaanbod

Datum 27 juni 2023
Betreft Reactie op adviezen Adviescollege Nederlandse Gebarentaal

In juni 2021 is de Wet erkenning Nederlandse Gebarentaal in werking getreden. Daaruit voortkomend is op 1 januari 2022 het Adviescollege Nederlandse Gebarentaal (hierna: Adviescollege) ingesteld. Ik ben verheugd om te melden dat er inmiddels twee adviezen door het Adviescollege zijn gegeven. Ik wil het Adviescollege hartelijk danken voor hun eerste gevraagde en eerste ongevroegde advies. In deze brief ga ik op deze adviezen in, mede namens de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Minister van Justitie en Veiligheid, de Minister voor Langdurige Zorg en Sport en de Minister van Onderwijs Cultuur en Wetenschap. De adviezen zijn als bijlage bij deze brief gevoegd.

Adviezen van het Adviescollege Nederlandse Gebarentaal

Op 12 oktober jl. heeft het Adviescollege ongevroegd geadviseerd om het lesaanbod Nederlandse gebarentaal (NGT) aan horende ouders van dove of slechthorende kinderen te verbeteren en een leerlijn te ontwikkelen voor dove en slechthorende kinderen. Zoals verzocht door het Adviescollege is het ministerie van BZK op 16 maart samen met de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) met het Adviescollege in gesprek gegaan over het ongevroegde advies. OCW heeft tijdens het gesprek aangegeven met de sector in gesprek te gaan over het advies en de genoemde problemen te bespreken voor de zomer. VWS organiseert een vervolgoverleg om verder te praten over wat mogelijk is om het aanbod in NGT-onderwijs voor ouders van doven en slechthorenden te verbeteren.

Artikel 3, lid 2 van de Wet erkenning Nederlandse gebarentaal bepaalt dat de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in overleg met provincies, gemeenten en waterschappen en de Raad voor de Rechtspraak beleidsregels vaststelt over de wijze waarop het gebruik van de NGT wordt bevorderd. Op mijn verzoek is er op 28 oktober 2022 door het Adviescollege advies gegeven over deze op te stellen beleidsregels met betrekking tot het bevorderen van de Nederlandse Gebarentaal.¹ Daarmee geef ik invulling aan de motie van de leden Van den Hul (PvdA) en Van der Graaf (ChristenUnie). Dit advies is een eerste stap waarbij gebarentaligen uit de gemeenschap betrokken worden en om advies worden gevraagd.²

¹ Artikel 3, lid 2 van de Wet Erkenning Nederlandse Gebarentaal

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 34 562, nr. 13 (201693)

Reactie op het gevraagde advies (Artikel 3)

In het advies over de invulling van artikel 3 van de Wet erkenning Nederlandse gebarentaal gaat het Adviescollege breed in op de behoeften van gebarentaligen, op goede voorbeelden zoals het tolken van de troonrede en crisiscommunicatie, de belangrijkste lacunes, knelpunten, beleidsadviezen en het bereiken van toegankelijkheid voor gebarentaligen. Ik ga hieronder nader in op de analyse en adviezen die het Adviescollege geeft. Deze adviezen vormen op zichzelf nog geen beleidsregels, maar geven daarvoor wel mede de bouwstenen. Ik zal bij de reactie op het advies eerst ingaan op de vraagstukken en voorgestelde adviezen die te maken hebben met toegankelijke informatie. Daarna zal ik ingaan op vragen rond tolken en contact. Tot slot zal ik het vervolgproces rondom het opstellen van beleidsregels toelichten.

Kenmerk
2023-0000053760

Ik vind het met het Adviescollege van belang dat overheidsinformatie voor gebarentaligen toegankelijk en beschikbaar is. Binnen de Rijksoverheid bestaan verschillende initiatieven gericht op de bewustwording en het wegnemen van de belemmeringen in het dagelijkse leven voor gebarentaligen. Voorbeelden zijn de Gebarenchallenges bij het ministerie van OCW en de pilot 'loket Arbo Hulpmiddelen' binnen mijn ministerie, waarbij collega's met een auditieve beperking terecht kunnen voor benodigde hulpmiddelen en advies. Ook heeft de inzet van tolken de aandacht binnen overheidsinstanties. Met de ratificatie van het VN-verdrag Handicap en de uitwerking daarvan in het programma 'Onbeperkt Meedoen'^[1] en het vervolg daarop^[2] wil het kabinet de positie van mensen met een beperking verbeteren. Een toegankelijke overheid is daarbij essentieel.

Toegankelijke overheidsinformatie

Het is belangrijk dat overheidsinformatie toegankelijk en beschikbaar is via de bestaande kanalen van de Rijksoverheid en bijbehorende uitvoeringsorganisaties. De Rijksoverheid moet voldoen aan de toegankelijkheidseisen zoals vastgelegd in het 'Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid'. Alle platformwebsites van Rijksoverheid.nl voldoen aan deze norm. De Rijksoverheid zorgt voor een goede toegankelijkheid van de websites door diverse maatregelen binnen (dagelijkse) processen te nemen. Voor een uitgebreid overzicht van de toegankelijkheidsvoorwaarden verwijs ik u naar Rijksoverheid.nl.³ Een deel van de informatie wordt daarnaast in overleg met o.a. belangenorganisaties aangeboden in NGT. Dit gaat om maatwerk. Dat betekent dat de Dienst Publiek en Communicatie (DPC) per onderwerp kijkt wat er in NGT vertaald wordt op Rijksoverheid.nl. Aangewezen dossiers worden geschreven vanuit het perspectief van dove en slechthorende mensen en dan vertaald in NGT, zoals over de Wet maatschappelijke ondersteuning, zorgverzekering, euthanasie en verkiezingen. Dat gebeurt in samenspraak met de belangenorganisaties en het verantwoordelijke beleidsdepartement. Het is daarnaast bij verschillende overheidsinstanties mogelijk om bemiddeling bij het telefoneren in te zetten door middel van een videotolk NGT.

Verkiezingen

Het Adviescollege wijst op het belang van beter geïnformeerde deelname van gebarentalige burgers aan verkiezingen. Door informatie in NGT beschikbaar te maken wordt de uitoefening van het actieve en passieve kiesrecht⁴ van gebarentaligen beter gewaarborgd. Ik onderschrijf deze aanbeveling. In de aanloop naar een verkiezing voert mijn ministerie landelijk campagne om kiezers te attenderen op de verkiezingen en hen te motiveren om te gaan stemmen. De bijbehorende tv-commercial wordt aangeboden in NGT op o.a. YouTube en op de website www.elkestemtelt.nl. Daarnaast worden alle video's over verkiezingen

[1] Website: [Programma Onbeperkt meedoen! | Rechten van mensen met een beperking | Rijksoverheid.nl](http://ProgrammaOnbeperktmeedoen!|Rechtenvanmensenmeteenbeperking|Rijksoverheid.nl)

[2] Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 24 170, nr. 254

³ [Toegankelijkheid | Rijksoverheid.nl](http://Toegankelijkheid|Rijksoverheid.nl)

⁴ Actief kiesrecht is het recht om te stemmen. Passief kiesrecht is het recht om gekozen te worden.

standaard ondertiteld. Door ProDemos en belangenorganisaties zoals Dovenschap worden aanvullend diverse video's over verkiezingen in NGT aangeboden.

Crisiscommunicatie

Het Adviescollege adviseert, in lijn met Artikel 4 van de Wet erkenning Nederlandse gebarentaal, dat in crisissituaties informatie vanaf het eerste moment ook in NGT beschikbaar is en dat bij grote publiekgerichte communicatie in NGT getolkt wordt. Ter implementatie van Artikel 7, eerste lid, Wet veiligheidsregio's legt het ministerie van Justitie en Veiligheid momenteel de laatste hand aan een structurele basisvoorziening voor een gegarandeerde inzetbaarheid van een tolk NGT wanneer een gezagsdrager de bevolking in het kader van een crisis toespreekt in een georganiseerd persmoment. Ook de Veiligheidsregio's kunnen hiervan gebruikmaken. Voor de totstandkoming van deze voorziening is breed geïnventariseerd bij en samengewerkt met belangenorganisaties en andere ministeries.

Kenmerk
2023-0000053760

Toegang tot tolken en contact met overheidsinstanties

Net als het Adviescollege onderschrijf ik het belang van gebarentaligen om toegang te hebben tot tolken in contact met overheidsinstanties. Tolken zijn een belangrijke manier om contact met, onder andere, overheidsinstanties voor gebarentaligen mogelijk te maken.

Inzet van tolken bij overheidsinstanties

Er zijn op dit moment bij de overheidsinstanties zowel centraal als decentraal verschillende mogelijkheden voor persoonlijk contact in NGT. Zo wordt in de Wet beëdigde tolken en vertalers bepaald dat organisaties in de straf- en vreemdelingenketen gebruik maken van beëdigde tolken en vertalers, tenzij de wet een uitzonderingssituatie beschrijft.⁵ Bij het UWV wordt bij belangrijke processen, zoals een bezwaarprocedure, op verzoek van belanghebbenden of op aanwijzing van het UWV een tolk beschikbaar gesteld zonder dat dit van de persoonlijke tolkuren⁶ van mensen met een auditieve beperking afgaat. Verschillende decentrale overheden hebben aangegeven positief tegenover informatieverzoeken in NGT te staan en op verzoek maatwerk te kunnen leveren.

Ik vind het van belang in de beleidsregels aandacht te hebben voor het gebruik van NGT bij overheidsinstanties, waarbij deze regels over de inzet van tolken ook daadwerkelijk in de praktijk kunnen worden toegepast. Daarom ga ik met de departementen en de koepels in gesprek op welke wijze dit zou kunnen met als doel dat er een reëel aanbod van tolken beschikbaar is voor gebarentaligen.

Geregistreerde tolken

De beschikbaarheid en inzet van tolken en vertalers NGT is voor gebarentalige mensen van groot belang om volwaardig mee te doen in de samenleving. Als eerste adviseert het Adviescollege een lijst op te stellen die door overheden te raadplegen is en waaraan erkende vertalers zich kunnen laten toevoegen. Op dit moment is er een kwaliteitsregister dat wordt beheerd door de Stichting Register Tolken Gebarentaal en Schrijftolken. Tolken kunnen zich hierbij inschrijven. Bij het Adviescollege is nagevraagd waar zij de lacunes zien ten opzichte van het bestaande kwaliteitsregister. Er is overigens ook een register beëdigde tolken en vertalers dat wordt beheerd door Bureau Wbtv in opdracht van de Minister van Justitie en Veiligheid. Dit register is zowel een kwaliteits- en integriteitsregister. Ik zie dan ook geen meerwaarde in het beheren door de overheid van een informele lijst van tolken en vertalers naast de bestaande registers. Ik ga wel met het

---

⁵ In artikel 28 Wet beëdigde tolken en vertalers is bepaald dat organisaties gebruik maken van beëdigde tolken bij de inzet van tolken binnen de straf- en vreemdelingenketen. Het betreft o.a. de rechtelijke macht, het OM, de IND en de politie.

⁶ De UWV verstrekt de tolkvoorziening voor doven en slechthorenden voor het werk-, onderwijs- en leefdomein. Een dove of slechthorende krijgt standaard 30 tolkuren per jaar voor inzet van een tolk in het leefdomein, een doofblinde krijgt hiervoor standaard 168 uur. Deze tolkuren kunnen door de tolkgebruiker worden ingezet voor een bezoek aan een overheidsinstantie. Indien nodig kan de tolkgebruiker aanvullende uren (maatwerk) aanvragen bij UWV, ook voor bezoek aan een overheidsinstantie.

adviescollege in gesprek om te kijken waar het verschil in perceptie zit, waar zij lacunes zien en hoe we die kunnen verhelpen.

Beschikbaarheid tolken bij contactbalies

Het Adviescollege adviseert daarnaast een continue beschikbaarheid van een tolk bij contactbalies van de overheid, eventueel op afstand via een videoverbinding. Ik ben het met het Adviescollege eens dat er ook voor gebarentalige burgers goed contact mogelijk moet zijn met de overheid. Overheidsorganisaties moeten daar een passende vorm voor vinden en bieden. We zien dat daar in de praktijk verschillende vormen voor worden gekozen. Denk hierbij aan het inzetten van een videotolk of het leveren van maatwerk op verzoek. Hoe dit het beste kan worden vormgegeven, en welke rol bijvoorbeeld de Informatiepunten Digitale Overheid daarin kunnen spelen, is een vraag voor verdere uitwerking. Deze voorstellen zal ik bespreken met de Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal overleg en de Unie van Waterschappen bij het opstellen van beleidsregels.

Kenmerk
2023-0000053760

Tarieven tolken

Het Adviescollege adviseert verder dat het nodig is om de tarieven van gerechtstolken en andere tolken gelijk te trekken. Ook geeft het Adviescollege aan dat het mogelijk zou moeten zijn om op basis van ervaringsjaren en specifieke vaardigheden een differentiatie in tarief aan te kunnen brengen. Hierbij merk ik op dat de beleidspraktijk veelvormig is. De door het UWV uitgevoerde tolkvoorzieningen vallen onder verantwoordelijkheid van de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De minister van Justitie en Veiligheid is verantwoordelijk voor het vaststellen van tarieven van gerechtstolken. In 2020 heeft er een stelselherziening met betrekking tot de tolkeninzet plaatsgevonden, waarbij onder andere vanwege de zelfstandige positie van tolken en vertalers is gekozen voor een minimumtarief. Boven dit minimumtarief kunnen tolken een eigen tarief overeenkomen met de intermediairs o.a. op basis van vraag en aanbod. De tarieven die overeengekomen worden met zelfstandige werkende tolken gaan gemonitord worden vanuit de nieuwe contracten met de intermediairs. Wanneer hier inzicht in is informeert de Minister van Justitie en Veiligheid hierover de Kamer halfjaarlijks, tezamen met de overige monitoringsresultaten die al reeds door haar gedeeld worden met uw Kamer.

Bekendheid communicatiebehoeften bij politie en justitie

Als laatste pleit het Adviescollege ervoor om te zorgen dat politie en justitie beter bekend zijn met zowel de communicatiebehoeften van gebarentaligen als met de mogelijkheid om gediplomeerde tolken in gebarentaal in te zetten. Daarbij wijst het Adviescollege op het belang van bekendheid met de aanwezigheid van andere gebarentalen in Nederland bij bijvoorbeeld asielzoekers. De inzet van een beëdigde tolk van het C1-niveau is voor aangewezen werkprocessen binnen de straf- en vreemdelingenketen wettelijk verplicht. De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) maakt een aantal keer per jaar gebruik van tolken gebarentaal bij asielprocedures. Complicerend hierbij is dat gebarentaal niet universeel is en de vreemdeling vaak ook geen officiële gebarentaal uit het land van herkomst spreekt. In veel gevallen wordt daarom gekozen voor een relaytolk die de Nederlandse gebarentaal omzet naar het Nederlands⁷ en van daaruit vertaalt naar de andere taal. Deze inzetten worden op maat ingeregeld door de tolkencoördinatoren van de IND.

Tolken opleiden

Het Adviescollege doet twee voorstellen met betrekking tot de opleiding van het Instituut voor Gebaren, Taal en Dovenstudies van de Hogeschool Utrecht. In Nederland staat het hoger onderwijsinstellingen echter vanuit de Grondwet vrij

---

⁷ De Nederlandse gebarentaal is een taal met eigen grammatica. Tolken gebarentaal vertalen dus niet woord voor woord letterlijk wat in het Nederlands wordt gezegd. De taal kent eigen gebaren en zinsopbouw.

om het eigen aanbod te bepalen. We waarderen het dat het Adviescollege de instituten op de hoogte heeft gebracht van de adviezen en vertrouwen erop dat de instituten deze ter harte nemen.

Tekort tolken verkennen

Als laatste adviseert het Adviescollege te verkennen in hoeverre het nu al ervaren aanwezige tekort aan beschikbare tolken zich zal ontwikkelen als de Wet erkenning Nederlandse gebarentaal verder geïmplementeerd wordt. Ook het kabinet ziet het tolkente kort. Niet alle achterwachtfuncties (inzet tolk voor spoedopdrachten) kunnen bijvoorbeeld worden ingevuld. Ten tijde van de COVID19-pandemie, waar reguliere opdrachten beperkter aanwezig waren, kwam dit probleem minder voor. Het tolkente kort is een breder maatschappelijk probleem waar Rijksbreed naar gekeken dient te worden. Met betrokken ministeries (JenV, OCW, VWS, SZW en BZK) zal in een interdepartementaal overleg verkend worden hoe eventuele belemmeringen bij het beschikbaar krijgen en houden van tolken opgelost kunnen worden.

Kenmerk
2023-0000053760

Beleidsregels

Naar aanleiding van het advies zal ik samen met de in de Wet erkenning Nederlandse gebarentaal genoemde organisaties beleidsregels gaan opstellen. Het advies bevat ingrediënten voor deze beleidsregels. Zo wordt in de adviezen door het Adviescollege aangegeven dat:

- er toegankelijke informatie voor gebarentalige burgers moet zijn bij overheden en overheidsdiensten;
- er toegang van gebarentaligen moet zijn tot tolken bij de politie en justitie;
- er toegang moet zijn van gebarentaligen tot tolken bij overheidsinstanties;
- overheidsmedewerkers beter op de hoogte moeten zijn van het belang en de aard van NGT (bewustwording).

Het kabinet zal gedurende het jaar de adviezen van het Adviescollege aan de uitvoering toetsen. Waar nodig zal het gesprek worden gevoerd met de VNG, IPO, UvW en de Raad voor de Rechtspraak. Ik streef ernaar om op basis van deze gesprekken een voorstel voor beleidsregels te doen en dit in 2023 af te ronden.

Tot slot

Ik wil het Adviescollege hartelijk danken voor het advies op mijn adviesaanvraag over het opstellen van beleidsregels gericht op het bevorderen van het gebruik van de NGT bij openbare toespraken van de leden van het kabinet, in het bestuurlijk verkeer en in het rechtsverkeer. Ik zet mij graag in voor een goede verdere samenwerking met het Adviescollege, en daarmee voor het verder bevorderen van goed en passend gebruik van de Nederlandse Gebarentaal.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Hanke Bruins Slot

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
T.a.v. Hare Excellentie, mevrouw mr. drs. H.G.J. Bruins Slot
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Uw kenmerk: 2022-0000314710

Betreft: Aanlevering gevraagd advies Artikel 3 door Adviescollege Nederlandse Gebarentaal

Datum: 28 oktober 2022

Geachte mevrouw minister Bruins Slot, Hare Excellentie,

Graag verstrekt het Adviescollege Nederlandse Gebarentaal aan u advies met betrekking tot artikel 3 beleidsregels -gericht op het bevorderen van het gebruik van de Nederlandse Gebarentaal- opgesteld in secties waarin wij per sectie zaken puntsgewijs uiteenzetten.

Inleiding

Dit advies vloeit voort uit artikel 3 lid 1 van de Wet Erkenning Nederlandse Gebarentaal (NGT), dat als volgt luidt:

“Onze Minister voert een beleid dat is gericht op het bevorderen van het gebruik van de Nederlandse Gebarentaal bij openbare toespraken van de leden van het kabinet, in het bestuurlijk verkeer en in het rechtsverkeer, en rapporteert hier jaarlijks over aan de Tweede Kamer.”

Dit advies betreft daarom beleidsregels die opgesteld kunnen worden om NGT in te zetten in de in de wet genoemde domeinen, in reactie op het verzoek d.d. 23 augustus 2022 van minister Bruins Slot.

Behoeftte aan het gebruik van Nederlandse Gebarentaal

Voor doven en slechthorenden is Nederlandse Gebarentaal de enig volledig toegankelijke taal om als moedertaal te kunnen leren: het is een volledig visuele taal, die geen geschreven vorm kent. Het is een taal die sterk verschilt van het Nederlands in woordenschat, grammatica en gebruiksregels. Het Nederlands, inclusief de geschreven vorm, is daarmee in de letterlijke zin een ‘vreemde’ taal voor mensen die doof of slechthorend opgroeien, een taal die moeilijk is om te leren. Om te zorgen dat gebarentaligen bij (semi)overheden betrokken worden en blijven en op een toegankelijke manier kunnen omgaan met overheidsinstanties, is de inzet van tolken en vertalers Nederlandse Gebarentaal van groot belang. Het gebruik van ondertiteling en/of schrijftolken veronderstelt vaardigheid in het

Nederlands, die in de praktijk zeer wisselend is, en is daarom geen goed alternatief. Om die reden is de wet Erkenning Nederlandse Gebarentaal ook tot stand gekomen: de overheid moet gebarentalige burgers (en overheidsmedewerkers) tegemoet treden in hun eigen taal. Voor het toegankelijk maken van informatie in Nederlandse tekst betekent dat daarom een vertaling naar een video-opname van NGT. De behoefte hieraan komt dus voort uit het ontoegankelijk en moeilijk leerbaar zijn van het Nederlands.

Best practices, goede voorbeelden

In een klein aantal gevallen wordt in toegankelijkheid al voorzien, bijvoorbeeld:

- Sinds vele jaren wordt de troonrede en kerstrede van de Koning getolkt op televisie.
- Crisiscommunicatie rond de coronapandemie (persconferenties) werd getolkt op televisie.
- Er is een klein aantal SIGV-gediplomeerde tolken NGT die in justitiesettings mogen werken en daar ingezet worden.
- Rond landelijke verkiezingen heeft een enkele politieke partij de laatste keren de hoofdpunten van het partijprogramma in NGT vertaald en op hun website gepubliceerd.

Belangrijkste lacunes en knelpunten

Het Adviescollege signaleert de volgende lacunes en knelpunten als het meest urgent. Dit betreft zowel het gedrag van overheden als achterliggende problemen die aandacht behoeven.

- Gebarentalige burgers kunnen moeilijk toegankelijke informatie vinden bij overheden en overheidsdiensten. Websites, folders en brieven zijn altijd in het Nederlands gesteld.
- De inzet van bestaande tolken door politie en justitie is zeer wisselvallig, net als de manier van omgang met dove en slechthorende burgers (zo blijkt uit klachten verzameld door Dovenschap).
- Weinig (semi)overheidsmedewerkers zijn op de hoogte van het belang en de aard van Nederlandse Gebarentaal voor dove en slechthorende burgers, en dat ook communicatie middels tekst of ingesproken animaties ontoegankelijk kan zijn.
- Er worden te weinig tolken Nederlandse Gebarentaal opgeleid, er is al jaren een tekort aan tolken dat door toenemende vraag recent verder oploopt.
- Er is geen opleiding 'vertaler Nederlandse Gebarentaal' en er zijn geen standaardrichtlijnen voor vertalingen van Nederlandse tekst naar NGT-video's. Het vertalen van tekst naar video is een andere vaardigheid dan tolken tussen spraak en gebarentaal. Hoewel sommige organisaties (Nederlands Gebarentaalcentrum) en bedrijven hier enige ervaring mee hebben, is de kwaliteit wisselend en mist een richtlijn voor goede vertalingen.

- Gespecialiseerde SIGV-NGT-tolken krijgen minder betaald dan reguliere NGT-tolken die via het UWV betaald worden. Specialisatie tot gerechtstolk is daarom niet aantrekkelijk voor tolken Nederlandse Gebarentaal.
- De financiering van tolken is gekoppeld aan budgetten die door dove individuen moeten worden aangevraagd (voor privé-, werk- en onderwijssettings); dit zorgt ervoor dat ook de inzet van tolken een verantwoordelijkheid van dove individuen is, en niet een van overheden of andere organisaties.

Beleidsadviezen voor de inzet van Nederlandse Gebarentaal door overheden

Het Adviescollege beveelt een aantal zeer diverse beleidsacties aan, die samen kunnen zorgen voor toegankelijkheid voor gebarentalige burgers. We benadrukken dat het van belang is om breder te kijken naar toegankelijkheid dan het inzetten van een tolk of vertaler. Artikel 3 uit de Wet Erkenning NGT luidt immers “Bevordering van het gebruik van Nederlandse Gebarentaal”, dit impliceert dat het niet een enkel een probleem van de gebarentalige burger is maar dat er in overheidsorganisaties een bewustzijn moet groeien over de veelheid aan situaties waarin het gebruik van NGT noodzakelijk is. We noemen hieronder puntsgewijs de zaken die primair aandacht behoeven, en dragen in de volgende sectie suggesties aan die deze beleidsadviezen kunnen ondersteunen.

- Zorg dat beleidsmakers en aangewezen ambtenaren op alle niveaus beschikken over basiskennis over de dovengemeenschap en het belang van gebarentaal en zorg voor structurele overdracht van deze kennis bij vertrek van elk aangewezen ambtenaar zodat deze blijvend geborgd wordt en niet wegvloeit.
- Zorg dat overheidsinstanties en instanties met een overheidstaak (ministeries, waterschappen, provincies, gemeentes, politie, het UWV, de Sociale Verzekeringsbank, ziekenhuizen, woningcorporaties, CBR, CAK, DUO, CJIB, Belastingdienst, gerechtsdeurwaarder, LBIO, huurcommissie, IND, RDW, Zorgkantoor, Cultuurfondsen, Stichting Vervangingsfonds, Stichting Participatiefonds) de toegankelijkheid in Nederlandse Gebarentaal te allen tijde borgen en bevorderen.
- Zorg voor toegankelijkheid van online en gedrukte informatie in geschreven en/of gesproken Nederlands middels NGT-vertalingen. In vergelijking met tolken tussen spraak en gebarentaal is er relatief weinig ervaring met vertalen van tekst naar gebarentaal en vice versa bij tolken. Dit is een apart aandachtspunt, zie onder. Daarnaast wijzen we erop dat automatische vertalingen van tekst naar gebarentaal nog in de onderzoeksfase verkeren, en nog niet klaar zijn voor de markt.
- Zorg voor de inzet van ervaren geregistreerde tolken bij toespraken (te boeken via Tolkcontact).
- Zorg dat voor persoonlijke contacten bij bijvoorbeeld balies van gemeentehuizen altijd een tolk beschikbaar is, evt. op afstand via een videoverbinding, zonder dat

individuele burgers verantwoordelijk zijn voor het tijdig regelen van een tolk. Dit vraagt om afstemming met de relevante tolkorganisaties (NBTG, Tolkcontact, Stichting RTGS) en investeringen in de infrastructuur voor tolken-op-afstand en trainen van baliemedewerkers.

- Zorg dat gebarentalige burgers beter geïnformeerd deel kunnen nemen aan verkiezingen, door informatie in NGT(-vertalingen) beschikbaar te maken, opdat het actieve en passieve kiesrecht van gebarentaligen optimaal gewaarborgd wordt.
- Zorg dat in crisissituaties informatie vanaf het eerste moment ook in NGT beschikbaar is, en dat op een groot publiek gerichte communicatie als toespraken en persconferenties die op televisie of via andere wegen worden uitgezonden naar NGT getolkt worden (zie artikel 4 wet Erkenning Nederlandse Gebarentaal).
- Zorg dat politie en justitie beter bekend zijn met de communicatiebehoeften van gebarentaligen, inclusief de aanwezigheid van andere gebarentalen in Nederland bij bv. asielzoekers, met de mogelijkheid om SIGV-gediplomeerde tolken gebarentaal in te zetten en met de aanwezigheid van relaytolken Nederlandse Gebarentaal in het Register Beëdigde Tolken en Vertalers (RBTV).

Hoe kan toegankelijkheid bereikt worden?

Om de in de beleidsadviezen genoemde doelen te bereiken zijn een aantal specifieke maar ook bredere acties nodig, die we hieronder op een rij zetten.

- Voer een campagne om ambtenaren bij alle overheidslagen en in de rechtspraak bewust te maken van bovenstaande belang van NGT en van het feit dat de richtlijnen die in dit advies genoemd worden voor alle bestuurslagen relevant zijn (en niet enkel voor toespraken van leden van het kabinet).
- Ontwikkel een richtlijn voor het tolken van video's naar gebarentaal en het vertalen tekst naar NGT. Omdat het te voorzien is dat weinig ambtenaren bij overheidslagen ervaring hiermee hebben, adviseren wij om hier -in samenwerking met de genoemde organisaties en onderzoekers van het Instituut voor Gebaren, Taal en Dovenstudies van de Hogeschool Utrecht- richtlijnen over te ontwikkelen waarin *best practices* op een rij worden gezet.
- Stel op korte termijn een breed toegankelijke informele lijst op waaraan erkende vertalers (doof en horend) zich kunnen laten toevoegen en die overheden kunnen raadplegen.
- Trek de tarieven van gerechtstolken Nederlandse Gebarentaal gelijk met tolken gebarentaal uit andere domeinen, opdat dit voor tolken een aantrekkelijke specialisatie wordt.
- Geef HU\IGT&D de opdracht om ook te voorzien in de opleiding van NGT-vertalers, naast tolken en schrijftolken. Tolken en vertalen zijn twee gerelateerde maar verschillende vaardigheden: tekst als bron is wezenlijk anders dan spraak als bron. Deze opleiding zou primair gericht moeten zijn op dove studenten.

- Zorg door opleiding en nascholing van politie- en justitiemedewerkers voor bewustzijn over gebarentaligen, en zorg voor de systematische inzet van SIGV-tolken NGT bij alle contacten van politie- en justitiemedewerkers met gebarentaligen. Wij adviseren om hier in samenwerking met de SIGV-gediplomeerde tolken NGT richtlijnen over te ontwikkelen.
- Verken in een vroeg stadium in hoeverre het nu al aanwezige tekort aan beschikbare tolken dat door dove gebarentaligen ervaren wordt zich zal ontwikkelen als de wet Erkenning NGT verder geïmplementeerd wordt.
- Zorg dat er voldoende tolken zijn voor zowel de korte als middellange termijn, door tijdig actie te ondernemen om voldoende instroom aan de opleiding tolk/leraar NGT op HU\IGT&D te garanderen en de capaciteit van deze opleiding waar nodig uit te breiden.
- Maak het mogelijk om tarieven van tolken NGT te kunnen differentiëren op basis van ervaringsjaren en specifieke vaardigheden, zoals tolken voor doofblinde mensen, tolken in politie- en justitiesettings, tolken in het onderwijs en de gezondheidszorg. Ook hier geldt dat automatische vertalingen via taaltechnologie (avatars) nog niet voldoende ontwikkeld zijn om ingezet te kunnen worden.

Tot slot

Het Adviescollege is zich ervan bewust dat de genoemde acties slechts kort aangestipt worden, wat door de diversiteit onvermijdelijk was. We raden aan om in alle gevallen samen te werken met de genoemde relevante organisaties, in het bijzonder Dovenschap als belangenorganisatie van doven en de Nederlandse Beroepsvereniging Tolken Gebarentaal (NBTG), het Register Tolken Gebarentaal en Schrijftolken (RTGS) en de Hogeschool Utrecht waar het tolken en vertalen tussen Nederlands en Nederlandse Gebarentaal betreft. De inzet van tolken middels bestaande voorzieningen is (behoudens een tekort aan tolken) een eenvoudige actie die door iedere overheidsmedewerker nu al ondernomen kan worden, maar uit het bovenstaande blijkt hopelijk voldoende dat dat niet toereikend is om de ambities zoals die in de Wet Erkenning Nederlandse Gebarentaal zijn vastgelegd te bereiken. Met name een bewustzijnsverandering bij medewerkers van alle overheden en bij politie en justitie (en de facto dus bij de hele samenleving) is onzes inziens een absolute prioriteit.

Organisaties, contactpersonen en afkortingen

- Bureau Wet beëdigde tolken en vertalers (Wbvtv); www.bureauwbvtv.nl
  - Verantwoordelijk voor het Register Beëdigde Tolken en Vertalers (RBTv)
- Stichting Instituut Gerechtstolken en Vertalers (SIGV); <https://sigv.nl/>
- Dovenschap; www.dovenschap.nl
- Hogeschool Utrecht, Instituut voor Gebaren, Taal & Dovenstudies (HU\IGT&D); [Hbo-opleiding Leraar Nederlandse Gebarentaal \(NGT\)/Tolk NGT voltijd bachelor | Hogeschool Utrecht](#)

- Nederlandse Beroepsvereniging Tolken Gebarentaal (NBTG); www.nbtg.nl
- Nederlands Gebarencentrum (NGC); www.gebarencentrum.nl
- Register Tolken Gebarentaal en Schrijftolken (RTGS); www.stichtingrtgs.nl
- Tolkcontact; www.tolkcontact.nl

Hoogachtend,

drs. Johan Wesemann voorzitter Adviescollege
mr. Kim English-Van Berkel vice voorzitter Adviescollege
drs. Joni Oyserman lid Adviescollege
Tony Bloem lid Adviescollege
prof. dr. Onno Crasborn lid Adviescollege

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
T.a.v. Hare Excellentie, mevrouw mr. drs. H.G.J. Bruins Slot
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kenmerk: 20220914

Onderwerp: Advies aanbod Nederlandse Gebarentaal

Leiden, 10 oktober 2022

Geachte mevrouw minister Bruins Slot, Hare Excellentie,

Als adviescollege Nederlandse Gebarentaal willen wij u graag een advies geven omtrent het aanbod van Nederlandse Gebarentaal aan horende ouders van dove en slechthorende kinderen en aan zowel dove als slechthorende en horende kinderen nu dit momenteel ontoereikend is.

De Nederlandse Gebarentaal (NGT) is de enige volledig toegankelijke taal voor doven en slechthorenden. Voor veel dove en slechthorende gebarentaligen is het gesproken Nederlands een tweede taal, die vaak minder goed beheerst wordt dan de NGT. Het is een taal die in veel opzichten sterk verschilt van het Nederlands.

Wij zijn dan ook zeer dankbaar dat NGT inmiddels, mede dankzij de grote inspanningen van uw Kamer, is erkend als officiële taal in Nederland. Ook zijn we blij dat sinds de inzet van tolken NGT bij de coronapersconferenties de taal zichtbaarder is geworden in de maatschappij. Hoewel dit grote verbeteringen zijn ten opzichte van hoe het eerder was, maken we ons nog steeds zorgen over de taalontwikkeling bij dove en slechthorende kinderen.

De Wet Erkenning Nederlandse Gebarentaal¹ is nu ingericht op voorzieningen voor volwassen gebarentaligen. De belangen van dove en slechthorende kinderen zijn hierin echter niet geborgd. Een doof of slechthorend kind wordt geboren zonder taal, en heeft dus in beginsel niets aan een tolk NGT. Om zich goed te kunnen ontwikkelen moet het kind zo snel mogelijk gebarentaal leren. Echter, door de manier waarop dove kinderen en hun (merendeel horende) ouders op dit moment begeleid worden in Nederland, wordt deze basisvoorwaarde vrijwel nooit gerealiseerd.

In dit advies attenderen wij u op het zeer beperkte gebarentaalaanbod, dat in schril contrast staat

---

¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0045012/2021-07-01>

met bepalingen hierover in het VN-verdrag Handicap², en de gevolgen die dit heeft voor dove en slechthorende kinderen. Wij pleiten voor

- 1) een structureel en laagdrempelig aanbod aan NGT-lessen voor ouders van dove en slechthorende kinderen tot en met 18 jaar en
- 2) een NGT-leerlijn voor dove en slechthorende kinderen gedurende hun basis- en middelbare schooltijd.

Wij vragen het kabinet om hier maatregelen voor te treffen. Hieronder lichten wij dit advies verder toe.

Communicatie tussen ouder en kind

Normaal leren kinderen tijdens hun eerste levensjaren een taal van hun ouders. Echter, 95% van alle dove kinderen heeft horende ouders die geen gebarentaal beheersen bij de geboorte van hun kind [1]. NGT is de enige volledig toegankelijke taal voor dove en slechthorende kinderen. Een gebarentaal is daarmee ook de enige taal die op natuurlijke wijze als moedertaal verworven kan worden door doven en slechthorenden. Het is uitermate belangrijk dat kinderen juist in de eerste levensjaren NGT aangeboden krijgen om hun taalontwikkeling op gang te brengen, anders zal de taalverwerving blijvend achterlopen. Echter, gegeven de zeer beperkte toegang tot gebarentaallessen is het voor ouders een bijna onmogelijke opgave om NGT te leren. Een klein aantal ouders slaagt hier alsnog in via een oneigenlijke weg, door bijvoorbeeld de opleiding tot tolk NGT aan de Hogeschool Utrecht te gaan volgen of via een pilotproject³ [2]. Dit is voor veel ouders niet haalbaar doordat zij niet de financiële draagkracht hebben, de tijdsinvestering niet kunnen waarborgen of omdat de vooropleiding niet voldoende is om toegelaten te worden op de hbo-opleiding Tolk NGT.

De overige ouders proberen met een beperkt aantal gebaren, wijzen en duidelijk articuleren hun gesproken taal verstaanbaar te maken. Dit betekent dat de meeste dove kinderen tijdens hun eerste levensjaren te weinig taal aangeboden krijgen die voor hen volledig toegankelijk is. Ze lopen daarom een groot risico op taaldeprivatie en dit heeft verregaande gevolgen [3]. Taaldeprivatie belemmert de taalontwikkeling en leidt tot een communicatiebarrière tussen het kind en zijn omgeving. Dit veroorzaakt veelal problemen in de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling, wat kan resulteren in grote sociale onzekerheid en psychische problemen [4].

Deze problemen beïnvloeden het hele verdere leven van het kind. De taalbarrière waar dove mensen dagelijks mee te maken hebben leidt tot ongelijke kansen en sociale exclusie, met grote maatschappelijk gevolgen. Het is bijvoorbeeld veel moeilijker voor dove mensen dan voor horende mensen om werk te vinden [5, 6, 7]⁴. Werkloosheidsuitkeringen kosten de samenleving veel geld en is economisch onrendabel. Een ander voorbeeld: het aantal dove mensen met psychische klachten is percentueel ongeveer vijf keer zo groot als het aantal horende mensen [8]. De zorg die nodig is om deze klachten te verhelpen vormt een grote kostenpost die de samenleving als geheel draagt.

² https://wetten.overheid.nl/BWBV0004045/2016-07-14#Verdrag_2

³ Omdat de instellingen niet aan hun verzoek voldeden, vroegen meerdere ouders in deze pilotproject de auteurs om geavanceerde oudermodules NGT te ontwerpen.

⁴ <https://woordengebaar.nl/recht-op-arbeid-voor-doven/>

Wet- en regelgeving

Logischerwijs zou men dus moeten concluderen dat het een absolute eerste levensbehoefte is voor ouders van dove en slechthorende kinderen om kosteloos en laagdrempelig NGT-lessen aangeboden te krijgen, opdat zij zo snel mogelijk volwaardig kunnen communiceren met hun kinderen, net zoals horende ouders van horende kinderen en dove ouders van dove kinderen dat ook kunnen (in Nederlands respectievelijk NGT).

Helaas zien we dat de wijze waarop horende ouders op dit moment toegang krijgen tot gebarentaal, zeer afhankelijk is van de regio waar ze wonen én de manier waarop de zorginstelling die voor die regio verantwoordelijk is omgaat met de invulling van het aanbod. Zo kan het gebeuren dat bij de ene instelling ouders middels privélessen intensieve begeleiding krijgen tot het kind de leeftijd van 6 jaar heeft bereikt en de vroegbehandeling vervolgens stopt, terwijl bij andere instellingen het aanbod minimaal is. NGT-lessen worden vrijwel nooit actief aangeboden, als onderdeel van het standaard begeleidingstraject/ therapie, maar alléén als ouders er zelf uitdrukkelijk om vragen en doorzetten. Aan ouders die dit niet doen, worden geen NGT-lessen aangeboden.

Het is de vraag of Nederland zich hiermee voldoende aan internationale verdragen houdt. Het VN-verdrag Handicap [9] bevat een aantal artikelen over het recht op toegang tot gebarentalen, zoals artikel 21 over vrijheid van meningsuiting en toegang tot informatie. In artikel 24 over onderwijs meldt lid 3B dat Staten 'het leren van gebarentaal faciliteren en de taalkundige identiteit van de gemeenschap van doven bevorderen.'

Dit in ogenschouw nemend, is het minimale aanbod dat we op veel plekken zien, wellicht voldoende volgens de Nederlandse wet- en regelgeving, maar staat dit in schril contrast met wat de Verenigde Naties op dit punt hebben beoogd en waar Nederland zich ook aan heeft gecommitteerd.

Structureel NGT-aanbod voor ouders en kinderen nodig

Meer en toegankelijke NGT-voorzieningen voor dove kinderen en hun ouders zijn daarom nodig. Deze voorzieningen zullen leiden tot gelijkere kansen, minder psychische klachten en meer sociale inclusie.

Het platform *Gebarentaal Voor Onze Kinderen* dringt aan op wijzigingen in huidige ontoereikend aanbod. Het Adviescollege NGT heeft hiervan kennis genomen en neemt in ons advies het volgende mee:

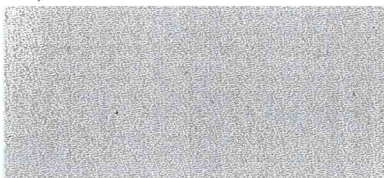
1. Ten eerste een uitgebreid aanbod van cursussen NGT voor ouders van dove en slechthorende kinderen tijdens de voorschoolse periode (tot de leeftijd van maximaal zes jaar) en erna tot het kind de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Deze cursussen moeten veel verder reiken dan de beginselen. Ouders moeten de mogelijkheid krijgen om te komen tot beheersing van taal op een niveau waarop zij volwaardig met hun kind kunnen communiceren in NGT. Ouders moeten ook in staat gesteld worden om deze NGT-cursussen intensief te volgen, en om daar zo snel mogelijk na de geboorte van hun kind mee te beginnen. Er is geconstateerd dat tot nu toe de instellingen dat niet hebben kunnen faciliteren.

2. Ten tweede: de cursussen moet door de organisaties die ouders van dove kinderen begeleiden actief en op maat aangeboden worden, maar ook door onafhankelijke partijen die deskundig zijn op dit gebied, iets dat op dit moment over het algemeen niet tot nauwelijks gebeurt i.v.m. eerder genoemde belemmeringen. Ook is het belangrijk dat er harmonisatie komt in het aanbod tot het leren van NGT, in de zin dat gewaarborgd wordt dat ouders dezelfde kennis en vaardigheden ontvangen.
3. Ten derde is het nodig dat- zodra het kind eenmaal met school begint- zowel het kind als de ouders zich duurzaam verder kunnen blijven ontwikkelen in NGT. Kinderen op speciaal onderwijs moeten de mogelijkheid hebben om onderwijs volledig in NGT te kunnen krijgen en volgen. Hiervoor hebben ze ook kwalitatief goed NGT-lessen nodig naast andere schoolvakken nodig en dat is nu niet geborgd [10]. Kinderen die met een tolk regulier onderwijs volgen, hebben blijvend NGT-lessen nodig om zich optimaal te ontwikkelen en de tolk te kunnen blijven volgen naarmate de onderwerpen die op school behandeld worden steeds complexer worden. Deze NGT-leerlijn moet doorlopen tot het eind van de middelbare school. Ook de ouders van het kind moeten de mogelijkheid hebben om zich duurzaam te blijven ontwikkelen, samen met hun kind, om te borgen dat NGT ook als taal binnen de thuissituatie kan fungeren.

Tot slot adviseren wij om ook kinderliteratuur tweetalig (NGT-Nederlands en vice versa) te stimuleren in kader van taalontwikkeling en ter preventie van laaggeletterdheid, waar momenteel 2,5 miljoen mensen in Nederland onder vallen.

Graag zouden wij met u nader het gesprek aangaan over de hierboven geconstateerde zaken. Alleen door aanvullende wet- en regelgeving omtrent dit onderwerp, kunnen er structurele en duurzame verbeteringen worden bereikt en alleen met uw steun nemen de kansen voor een hele groep kinderen significant toe.

Met grote dank voor uw aandacht,
met vriendelijke groet,

drs. Johan Wesemann voorzitter Adviescollege
mr. Kim English-Van Berkel vice voorzitter Adviescollege
drs. Joni Oyserman lid Adviescollege
Tony Bloem lid Adviescollege
prof. dr. Onno Crasborn lid Adviescollege

Literatuurverwijzingen

- [1] Mitchell, R. E., & Karchmer, M. A. 2004. Chasing the Mythical Ten Percent: Parental Hearing Status of Deaf and Hard of Hearing Students in the United States. *Sign Language Studies*, 4(2), 138-163.
<https://doi.org/10.1353/sls.2004.0005>
- [2] Oyserman, J. & de Geus, M. 2021. *Implementing a New Design in Parent Sign Language Teaching: The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR)*. In Snoddon, K. & Weber, J. (Ed.), *Critical perspectives on plurilingualism in deaf education*. Bristol: Multilingual Matters, 173-194. DOI:
<https://doi.org/10.21832/SNODDO0749>
- [3] Murray, J. J., Hall, W. C., and Snoddon, K. 2019. Education and health of children with hearing loss: the necessity of signed languages. *Bulletin of the World Health Organization*, 97(10), 711.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6796673/>
- [4] Hall, W. C. 2017. What you don't know can hurt you: The risk of language deprivation by impairing sign language development in deaf children. *Maternal and Child Health Journal*, 21(5), 961-965.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5392137/>
- [5] Josten, E. J. C. 2007. *De positie van doven en zwaar slechthorenden op de arbeidsmarkt*. Rapport, OSA, Tilburg. <https://docplayer.nl/981031-De-positie-van-doven-en-zwaar-slechthorenden-op-de-arbeidsmarkt.html>
- [6] Wesemann, J. B. 2006. *Baanbrekend werk*. Scriptie Masteropleiding Organisatie Cultuur en Management Universiteit Utrecht.
- [7] de Vries, A. A. 2011. *Dove Jongeren, sluiten opleiding en werk op elkaar aan?* Scriptie Masteropleiding HBO Dovenstudies2011
- [8] Kvam, M. H., Loeb, M., & Tambs, K. 2006. Mental Health in Deaf Adults: Symptoms of Anxiety and Depression Among Hearing and Deaf Individuals. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 12(1), 1-7.
<https://doi.org/10.1093/deafed/enl015>
- [9] https://wetten.overheid.nl/BWBV0004045/2016-07-14#Verdrag_2
- [10] Ormel, E.A.; Giezen, M.R.; Knoors, H.E.T.; Verhoeven, L.T.W.; Gutierrez-Sigut, E. 2022, Predictors of word and text reading fluency of deaf children in bilingual deaf education programmes (*Languages*, 7, 1, (2022), article 51)

Overige bronnen

<https://www.nationaldeafcenter.org/resource/deaf-people-and-employment-united-states>

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2023-0000053690

Datum

25 januari 2023

Opgesteld door

[Redacted]

Samengewerkt met

AZ, J&V, OCW, SZW, I&W,
VWS, DGDOO, COM, Wonen,

Bijlage(n)

5

Aan MBZK
Van Democratie

nota

Nota reactie Adviescollege NGT

Aanleiding

Op 23 augustus 2022 heeft u advies gevraagd aan het Adviescollege Nederlandse Gebarentaal. Dit advies is op 28 oktober 2022 ontvangen. Daarnaast is er door het Adviescollege op 12 oktober 2022 een ongevraagd advies uitgebracht over het lesaanbod aan ouders van dove en slechthorende kinderen.

Geadviseerd besluit

- Kennisnemen van de twee adviezen en de reactie aan de Eerste en Tweede Kamer
- De reactie aan de Tweede Kamer ondertekenen
- De reactie aan de Eerste Kamer ondertekenen
- Het afschrift van de reactie aan het Adviescollege ondertekenen

Kern

- Het Adviescollege Nederlandse Gebarentaal heeft op uw verzoek advies gegeven over de op te stellen beleidsregels zoals genoemd in Artikel 3 lid 2 van de Wet Erkenning Nederlandse Gebarentaal.
- Daarnaast is er een ongevraagd advies gegeven over het aanbod van gebarentaal aan ouders van dove en slechthorende kinderen. Dit ongevraagde advies is ook gestuurd aan de ministers van OCW en VWS.
- De voorliggende reactie is afgestemd met de ministeries van VWS, SZW, JenV, OCW, IenW, AZ op directeursniveau, binnen BZK zijn ook DGDOO, COM en Wonen betrokken. Daarnaast wordt de reactie mede namens de meest betrokken departementen verstuurd.
- De reactie diende in januari 2023 naar de Eerste en Tweede Kamer te worden verzonden om binnen de reactietermijn te blijven van de Kaderwet Adviescolleges. De interdepartementale afstemming heeft echter meer tijd gevraagd.
- Simultaan is de reactie ook in de lijn gebracht bij JenV, nadat ook de bewindspersonen van dit departement akkoord zijn kan de reactie verzonden worden. De bewindspersonen van JenV zijn akkoord.

Toelichting

Uit het advies en de reactie komen verschillende acties voort. Hieronder volgt een korte weergave van de toezeggingen die in de reactie worden gedaan:

- De ministeries van OCW en VWS gaan als beleidsverantwoordelijke departementen samen met BZK een gesprek aan met het Adviescollege NGT

over het ongevraagde advies. OCW en VWS zullen na dit gesprek aangeven óf en hoe zij dit advies zullen opvolgen.

- BZK/DGDOO gaan onderzoeken of de Informatiepunten Digitale Overheid kunnen bijdragen aan het toegankelijker maken van de overheid voor gebarentaligen.
- Bij het opstellen van de beleidsregels zal BZK/DGOBDR bij koepelorganisaties toetsen wat haalbaar is qua contactmogelijkheden met de decentrale overheden.
- Ook de beleidsregels zelf worden getoetst door BZK/DGOBDR bij de in de Wet Erkenning NGT genoemde koepelorganisaties.
- Toezegging is om het aanbod van tolken (en het mogelijke gebrek daaraan) interdepartementaal te bespreken. Hierbij zijn in ieder geval de ministeries van SZW, VWS, OCW en J&V betrokken vanuit hun beleidsinhoudelijke verantwoordelijkheid.
- De beleidsinhoudelijke departementen zullen de adviezen nader toetsen bij hun uitvoeringsorganisaties. Dit gaat om de ministeries van J&V, VWS, SZW en I&W. BZK/ DGOBDR/D&B monitort vanuit coördinerende rol of dit gebeurt en zal een voortgangsgesprek met de departementen inplannen in het voorjaar.

Onze referentie
2023-0000053690

Datum
25 januari 2023

Politieke context

Er worden met deze reactie geen openstaande moties of toezeggingen aan de Kamer afgedaan. Door het Adviescollege actief te betrekken bij het opstellen van de beleidsregels wordt wel een eerste invulling gegeven aan de motie van de Kamerleden Van den Hul (PvdA) en Van der Graaf (ChristenUnie) m.b.t. het informeren van de gemeenschap (van gebarentaligen) over verankering van het Wetsvoorstel Erkenning Nederlandse Gebarentaal in beleid en wetgeving.

Sinds de instelling in januari 2022 is dit het eerste advies dat het Adviescollege Nederlandse Gebarentaal uitbrengt. Dit adviescollege komt voort uit de Wet Erkenning Nederlandse Gebarentaal. Deze is vastgesteld op 1 juni 2021. De Wet Erkenning Nederlandse Gebarentaal is een initiatiefwetsvoorstel geweest vanuit de Tweede Kamer. Het wetsvoorstel is met 150 stemmen voor unaniem aangenomen.

Bijlagen

Volgnr.	Naam	Informatie
1	Brief aan Tweede Kamer met reactie op adviezen adviescollege NGT	
2	Brief aan Eerste Kamer met reactie op adviezen adviescollege NGT	
3	Brief aan Adviescollege NGT met afschrift brief aan parlement	
4	Advies Adviescollege NGT over Artikel 3 Wet NGT	
5	Advies Adviescollege NGT over Ouderaanbod	